

Pleitnota hoorzitting 19 februari 2024 bezwaar op besluit WOB verzoek

Geachte Commissie,

De gemeente Renkum heeft de twijfelachtige eer de 1^e smart city van Nederland te zijn (terwijl we niet eens een city zijn) met dank aan de 'groene' ambitie van deze gemeente. Niet dat de gemeente dit van de daken heeft geschreeuwd en met haar bewoners heeft gedeeld. Daar zit precies een pijnpunt in deze zaak.

De gemeente doet er geheimzinnig over. Kennelijk heeft ze zelf ook wel in de gaten dat haar inwoners er niet op zitten te wachten om door de gemeente in een dystopische werkelijkheid gerommeld te worden. Vandaar dat ze zich wellicht low profile profileert op dit thema met als gevolg dat we staan waar we vandaag de dag staan.

Ikzelf kwam pas in aanraking met het fenomeen slimme palen toen in coronatijd in een of andere lockdown onaangekondigd de architectonische lantaarnpalen op ons plein die er pas sinds 2007 staan weggehaald werden om vervangen te worden door futuristische naar later bleek slimme palen. Dat is toch niet duurzaam, dacht ik in al mijn naïviteit. Laat ik daar maar eens wat meer informatie over boven water zien te krijgen, was mijn volgende gedachte. Ziedaar de aanleiding voor het ingediende WOB verzoek om publieke informatie conform artikel 4.1 WOO.

Overigens kwam ik later in de WOB stukken tegen dat de gemeente alleen de niet architectonische lichtmasten zou vernieuwen. Dat blijkt dus niet te kloppen. Blijkbaar gaan alle lichtmasten er aan.

Opbrengst WOB verzoek

Het WOB verzoek heeft alleen maar openbaring van documenten opgeleverd die al openbaar waren gemaakt via tenderned. Uit die documenten haal ik slechts informatie van min of meer algemene aard, namelijk dat alle lichtmasten vervangen worden, zo'n 6100 stuks, dat die allen uitgerust worden/ zijn met een TeleManagementSysteem (TMS) in de armaturen, dat daar alles wat technologisch maar mogelijk is in opgehangen wordt/ kan worden, dat de gemeente voor de hele operatie een bedrag van 3 miljoen beschikbaar heeft, en dat wat betreft functionaliteiten gedacht moet worden aan het meten van storingen, fijnstofmetingen, verkeerstellingen, temperatuur, waterpeil, geluid, en overige smartcity toepassingen met als doel dat via deze smartcity diensten inkomsten worden gegenereerd.

Communicatie

De enige traceerbare bijeenkomst die de gemeente heeft uitgeroepen voor haar inwoners om hen op de hoogte te stellen van haar ambitie en haar plannen is de bijeenkomst die kennelijk op 26 oktober 2017 heeft plaatsgevonden waarbij overigens niet bekend is op welke wijze zij aan die bijeenkomst ruchtbaarheid heeft gegeven. Wel is duidelijk dat je kan verwachten dat als uitgezet wordt dat er een informatiebijeenkomst plaats zal vinden over de aanbesteding implementatie en beheer telemanagement-systeem in openbare verlichting burgers niet meteen in de gaten hebben dat het gaat om big brother is watching you- praktijken.

Waarom geen openheid van zaken? Nou wellicht omdat de burgers er niet op staan te wachten bespied te worden en met straling overwoekerd te worden. Wakkere burgers in bv gemeente Wageningen, Utrechtse Heuvelrug en Zeist hebben de komst van slimme palen om redenen van veiligheid, gezondheid en privacy uit het straatbeeld weten te bannen. Palen moeten daar gewoon doen waar ze voor bedoeld zijn en dat is licht brengen in donkere dagen.

Licht is niet wat deze gemeente als core business voor ogen heeft. In de geopenbaarde stukken staat bijvoorbeeld te lezen dat zij bij voorkeur in zee wil gaan met een consortium waarbij de OVL aannemer de ondergeschikte rol als onderaannemer vervult omdat de data een erg prominente rol zijn van de uitvraag. Data worden dus boven licht gesteld.

De voorkeur van de gemeente kwam uit. Want de gemeente heeft een overeenkomst met een consortium gesloten, een hele batterij aan commerciële marktpartijen.

Wat gemist wordt

Wie precies deel uitmaken van het consortium blijkt niet uit de geopenbaarde WOB stukken. Daarvoor zouden de documenten die betrekking hebben op de gesloten overeenkomsten met de diverse partijen waaronder BNG (bank nederlandse gemeenten) Citytec (servicepartner), en de basisovereenkomst met annexen (waarover door de gemeente aan Citytec bij de definitieve gunning op 21 juni 2019 medegedeeld wordt dat daarin de onderlinge gemaakte afspraken staan) meer duidelijkheid moeten geven, maar u leest in de inventarislijst dat die stukken, evenals de specifiek door mij opgevraagde stukken die betrekking hebben op de dialoofase en de definitieve uitvraag niet geopenbaard zijn.

De gemeente heeft geen documenten overgelegd van de dialoofase en ook niet van de definitieve uitvraag. Die moeten er wel zijn, maar die zijn dus niet

overgelegd. Dat dient dus alsnog te gebeuren. Onderhavig verzoek heeft daar ook betrekking op.

In document 23 dat openbaar is (nota van inlichtingen d.d. 10-10-2017) verwijst de gemeente in antwoord op door de opdrachtnemer gestelde vragen telkens naar de dialoofase en de definitieve uitvraag.

De vragen van de ondernemer hebben onder meer betrekking op:

- een specifieke beschrijving van de door de gemeente gewenste functionaliteiten omdat de beschreven functionaliteiten (meten van storingen, fijnstofmetingen, verkeerstellingen, in de toekomst smart city) niet specifiek bevonden worden,
- de voorwaarden waaronder gegevens die opgehaald worden met de slimme palen vermarkt mogen worden, met opmerking dat het beschikbare budget (van 3 miljoen) zodanig is dat er wel inkomsten uit additionele bronnen moeten komen om een sluitende business case te kunnen maken,
- welke functionaliteit het systeem in het veld dient te hebben,
- beschikbaarstelling van alle lichtmastgegevens,
- en een item over communicatie met de inwoners, ik citeer: als u niet alle communicatie bedoelt, kunt u dan smart omschrijven welke communicatie u bedoelt?

Op 10-10-2017 verwijst de gemeente de opdrachtnemer dus telkens naar de dialoofase en de definitieve uitvraag. De gemeente heeft in haar verweerschrift herhaald dat ik verzocht heb om stukken mbt de dialoofase, maar zij is daar niet nader op ingegaan. Graag alsnog. Stukken mbt de definitieve uitvraag zijn volgens de gemeente openbaar gemaakt. Dat zouden de stukken 16 t/m 32 zijn. Ik ben benieuwd welke stukken dat zijn. Wilt de gemeente die nog nader duiden aub.

Verweer gemeente

De gemeente tracht met 1 druk op de knop, namelijk op artikel 8.8 van de WOO waarin staat dat de WOO niet van toepassing is, omzeild kan worden, voor zover het op basis van artikel 2:57 lid 1 van de Aanbestedingswet het om door de ondernemer als vertrouwelijk aangemerkte informatie gaat. Dat is wel een heel handige verdwijntruc om burgers buiten spel te zetten. De gemeente anticipeerde daar al op blijkens de in het verslag van de informatiebijeenkomst op 26 oktober 2017 (document 19) opgenomen passage dat de gemeente bekend is met de WOB en dat deze alleen van toepassing is op data die niet privacygevoelig zijn. Label je alles, zonder nadere toelichting die ontbreekt, als vertrouwelijk, dan kan je dus heel gemakkelijk alles onder de pet houden. Dat moet niet kunnen.

Waar de gemeente het verder heeft over rechtmatige commerciële belangen kan ik de gemeente gerust stellen. Ik hoef niet te weten wat die palen kosten. Dat mag weggelakt worden. Ik wil als betrokken burger wel geïnformeerd worden over de precieze functionaliteiten, de veiligheid en gezondheid die daarmee in het geding is (5G), alsmede privacy (onze data), of er al data verzameld worden, wat het financieringsmodel is, wat onze data waard zijn, onder welke voorwaarden de marktpartijen onze data mogen vermarkten, welke palen wat doen, wat de verdere planning en uitrol daarvan is, wat de plannen met 5G zijn, hoe de communicatie met en inspraak van burgers verloopt, wat er is geregeld voor mensen die gezondheidsklachten ervaren door straling, etc.

Externe berichtgeving ondernemers

Van de zijde van de betrokken ondernemers wordt anders dan bij de gemeente niet zoveel mist opgetrokken. Zij betuigen zich juist in hun publieke uitingen razend enthousiast en mededeelzaam.

Zo lees ik op de site straatbeeld, zijnde een site voor mensen die werkzaam zijn in de openbare ruimte, een stuk van 2 juli 2019 waarin uit de doeken wordt gedaan wie de commerciële marktpartijen zijn, namelijk Luminext (voor smart lighting, de onderaannemer), Citytec (de opdrachtnemer naar het zich laat aanzien, de servicepartner) en primevest capital partners, samen het consortium, en wat zij leveren namelijk Light as a Service inclusief een unieke financieringsvorm. Verder geven ze in dat stuk aan dat de gemeente Renkum de eerste gemeente is die gebruik maakt van het smart city Nederland initiatief van Primevest in samenwerking met BNG, en leggen ze uit dat smart city Nederland investeert in lichtmasten die geschikt zijn voor het implementeren van nieuwe technologieën zoals sensoren voor het meten van luchtkwaliteit, het reguleren van verkeersstromen, dat de lichtmasten ook in de toekomst worden gebruikt voor mobiele internettoepassingen (WIFI en 5G), verder als oplaadpunt voor elektrische auto's, en voor camerabeveiliging in het kader van de openbare orde en veiligheid en andere smart city toepassingen.

Ook trof ik op de website vastgoedmarkt.nl jubelende geluiden aan. Daarin wordt door de ondernemers in kwestie verkondigd dat de gemeente Renkum op 27 september 2021 de eer had de eerste gemeente te zijn die slimme palen installeert met laadpunt waarbij het smart city Nederland model eenvoudig opgeschaald kan worden, waarbij gedacht moet worden aan Internet of Things en 5G.

Afsluitend

Kortom, vastgesteld mag worden dat de gemeente geen openheid van zaken geeft. Zij communiceert liever met haar zakelijke contractspartners dan met de burgers die zij behoort te dienen en waar zij verantwoording aan behoort af te leggen. Een zelfde opstelling zien we ook als het gaat om andere voor de inwoners gevoelige zaken zoals plaatsing van zonnepanelenparken en asielopvang.

Ik besluit met de kop in de Gelderlander van 18 juli 2019:

Laadpaal, camerapaal, WIFI of 5G: de lantaarnpaal van de toekomst staat straks in Renkum, en plaats daarbij als onderschrift de vraag of de inwoners van de gemeente Renkum dit wel willen en of ze dat ook is gevraagd?

In het artikel zelf staat verder wat ook nog vermeldenswaardig is dat de gemeente effecten en risico's moet afwegen, dat nog niet zeker is welke palen extra technieken krijgen, dat de gemeente nog onderzoekt welke functionaliteit ze als eerste wil toepassen, dat nog onduidelijk is of de palen ook voor 5G worden gebruikt, dat de veiligheid van die techniek door sommigen in twijfel wordt getrokken, en dat op het moment dat deze ontwikkelingen daadwerkelijk beschikbaar zijn het aan de gemeente is om effecten en risico's af te wegen.

Ook dit artikel roept weer tal van vragen aan de gemeente op.

Al met al mag ik u verzoeken mijn bezwaar te honoreren en te beslissen dat de gemeente de achtergehouden documenten en de verzochte informatie alsnog aan dient te leveren. Enige, laat staan steekhoudende onderbouwing voor elk niet geopenbaarde document ontbreekt immers.

Dank voor uw aandacht.